

Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-079-и назди Институтуи фалсафа ва сиёсатшиносии ба номи А. Баҳоваддинови АМИТ (734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33)

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Саидзода Диловар Абдулаҳад дар мавзун «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ. – Душанбе, 2026. – 132 с.

Рушди босуръати технологияҳои рақамӣ ва тавсеаи фазои иттилоотии ҷаҳонӣ масъалаи рақамикунонӣ ва таъсири онро ба набардҳои иттилоотии муосир ба яке аз самтҳои муҳими таҳқиқоти илмӣ мубаддал гардонидааст. Мубрами таҳқиқи мавзӯ пеш аз ҳама аз он маншаъ мегирад, ки дар давраи муосири таҳаввулоти ҷаҳонӣ афзоиши бисолиқии технологияҳои иттилоотиву рақамӣ фазои фаъолияти сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва амниятии ҷаҳони муосирро тағйир дода, ба пайдоиши шаклҳои нави рақобат ва муборизаҳои сиёсӣ замина фароҳам овардааст. Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун давлати қисми ҷудонашавандаи ҷомеаи ҷаҳонӣ зери таъсири ин тамоюлҳо қарор дорад. Дараҷаи таҳқиқи мавзӯ нишон медиҳад, ки масъалаи тавсеа ва тағйирёбии набардҳои иттилоотӣ дар фазои рақамӣ то кунун ба таври комил ва системавӣ мавриди омӯзиши илмӣ қарор нагирифтааст. Дар ин замина автореферати диссертатсияи доктории Саидзода Диловар Абдулаҳад ба масъалаи бисёрҷанба ва мубрами рушди технологияҳои рақамӣ ва таъсири он ба набардҳои иттилоотии муосир бахшида шудааст.

Дар автореферати диссертатсия мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, объект ва предмети таҳқиқ, фарзияи илмӣ, асосҳои назариявӣ методологӣ, навгониҳои илмӣ, аҳамияти назариявӣ ва амалии натиҷаҳои таҳқиқот ба таври муфассал инъикос гардидаанд.

Муаллиф мақсади асосии таҳқиқотро дар омӯзиши ҳамаҷонибаи набардҳои иттилоотӣ дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ ва муайян намудани таъсири онҳо ба рушди ҷомеа муайян намудааст. Барои ноил гардидан ба ин мақсад маҷмӯи вазифаҳои илмӣ, аз ҷумла таҳлили ҷанбаҳои назариявӣ методологии набардҳои иттилоотӣ, омӯзиши нақши онҳо дар низоми муносибатҳои сиёсӣ, таҳқиқи таъсири технологияҳои рақамӣ ба густариши набардҳои иттилоотӣ, арзёбии таҳдидҳои ғайрианъанавӣ, омӯзиши таъсири шабакаҳои иҷтимоӣ ва ҳамлаҳои иттилоотӣ психологӣ ба шуури ҷамъиятӣ, инчунин баррасии масъалаҳои соҳибхитӣрии иттилоотӣ ва амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян гардидаанд.

Дар автореферат объект ва предмети таҳқиқот мушаххас муайян шуда, фарзияи илмӣ таҳқиқот ба асоснок намудани таъсири рушди технологияҳои рақамӣ ба хосиятҳо, шакл ва механизмҳои набардҳои иттилоотӣ равона гардидааст.

Ҳамчунин асосҳои назариявӣ таҳқиқот бо таъя ба осори мутафаккирони классикӣ ва муосир, аз ҷумла Арасту, Фукидид, Ф. Бэкон, Н. Макиавелли, М. Кастеллс, У. Бек, И.Н. Панарин, С. Ятимов, Г.Н. Зокиров, А.Н. Мухаммад, Х.Қ. Сафарализода, Н. Асламзода ва дигар муҳаққиқон таъия гардидаанд. Заминаҳои методологии таҳқиқот бошад, ба усулҳои таҳлили системавӣ, институтсионалӣ, геополитикӣ ва муқоисавӣ асос ёфтаанд.

Дар қисмати навгонии илмӣ муаллиф бори аввал дар сиёсатшиносӣ ватанӣ хусусиятҳои набардҳои иттилоотиро дар иртибот бо рушди технологияҳои рақамӣ, таҳкими амнияти иттилоотӣ ва соҳибхитӣрии иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳқиқ намуда, як қатор натиҷаҳои нави илмӣ, аз ҷумла муайян намудани нақши алгоритмҳо, зехни сунъӣ ва шабакаҳои иҷтимоӣ дар ташаккули набардҳои иттилоотии муосир, асоснок намудани роҳҳои таҳкими соҳибхитӣрии иттилоотӣ ва муайян намудани механизмҳои пешгирии таҳдидҳои иттилоотиро пешниҳод кардааст.

Сохтори диссертатсия аз рӯйи принципи гузариш аз масъалаҳои назариявӣ ба масъалаҳои амалӣ таъия гардидааст.

Дар боби якум муаллиф заминаҳои илмӣ омӯзиши набардҳои иттилоотиро таҳлил намуда, моҳияти сиёсӣ ва хусусиятҳои назариявии онҳоро муайян месозад.

Боби дуюм ба омилҳои рушди набардҳои иттилоотӣ бахшида шуда, нақши технологияҳои рақамӣ ҳамчун муҳаррики асосии тавсеаи фазои иттилоотӣ ва рақобати сиёсӣ нишон дода шудааст.

Дар боби сеюм паёмадҳои рушди муҳити рақамӣ барои амнияти сиёсӣ ва иҷтимоӣ баррасӣ гардида, масъалаҳои таъсири шабакаҳои иҷтимоӣ ба афкори омма ва рушди таҳдидҳои ғайрианъанавӣ таҳлил шудаанд.

Боби чорум масъалаҳои идоракунӣ ва назорати фазои иттилоотиро дар бар гирифта, роҳҳои таъмини соҳибхитиёрии иттилоотӣ ва ҳифзи манфиатҳои миллӣ дар муҳити рақамӣ мавриди омӯзиш қарор гирифтаанд.

Дар боби панҷум бошад, роҳҳои амалии муқовимат ба таҳдидҳои иттилоотӣ, таъмини амнияти иттилоотӣ ва баланд бардоштани муқовиматпазирии фазои рақамии Ҷумҳурии Тоҷикистон асоснок карда шудаанд.

Якчанд нукта барои мулоҳиза пешниҳод мегардад:

1. Дар зербоби 2.1. ҳангоми таҳлили рушди технологияҳои рақамӣ, мувофиқати ин раванд ба хусусиятҳои иқтисодӣ ва иҷтимоии Тоҷикистон нисбатан нокифоя тавзеҳ дода шудааст.

2. Дар зербоби 2.2. таъсири набардҳои иттилоотӣ ба низоми сиёсии давлатҳои пешрафта ба таври муфассал баён шудааст, аммо механизмҳои мушаххаси пешгирии таъсирҳои манфӣи он аз ҷониби давлатҳои рӯ ба инкишоф ба андозаи кофӣ нишон дода нашудааст.

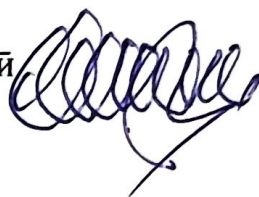
Эродҳои мазкур аҳамияти илмӣ таҳқиқотро коҳиш намедиханд, балки барои тақмили минбаъдаи корҳои илмӣ докталаб равона шудаанд. Автореферат ва корҳои илмӣ муаллиф мазмун ва натиҷаҳои асосии рисолаи диссертатсиониро ба таври кофӣ инъикос менамоянд.

Бо назардошти аҳамияти илмию назариявӣ ва амалии таҳқиқот ва мувофиқати рисолаи диссертатсионӣ ба талаботи муқарраргардида, метавон

хулоса намуд, ки автореферати диссертатсияи Саидзода Диловар Абдулахад дар мавзуи «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)» ба ҳамаи талаботи ҷойдошта ҷавобгу буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, раёндҳо ва технологияҳои сиёсӣ мебошад.

Муқарриз:

Доктори илмҳои сиёсӣ, профессори
кафедраи ҳуқуқи Донишгоҳи давлатии
омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни

Қозиён Ш.Қ.

Суроға. Ҷумҳурии Тоҷикистон,
734003, ш. Душанбе, х. Рӯдакӣ 66.
Тел: +992 907 44 29 99

Имзои Қозиён Ш.Қ.-ро тасдиқ менамоям.
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси Донишгоҳи давлатии
омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни

Қодирзода С.

“ ” соли 2026.